

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

16. števí. V Ljubljani, dne 18. avgusta 1894. IV. leto.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Devet let je preteklo, odkar so domoljubi slovenski zasnovali dično našo šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, da bi se vsaj zajezil nekoliko tuji naval na rodno nam zemljo slovensko. Pod pokroviteljstvom sv. bratov naj bi požrtvovalni rodoljubi vzdrževali v obmejnih krajih šole kot zavetišča potujočevanju izpostavljene dece. Deveto leto že vrše to sveto dolžnost v družbi sv. Cirila in Metoda združeni rodoljubi, a 129 podružnic, moških in ženskih, pomaga vzgajati glavni družbi zapuščeno slovensko decó. Z veseljem, da s ponosom smemo povdarjati, da ljubezen, s katero se rodoljubkinje in rodoljubi oklepajo te prekoristne naše družbe, ne peša, temveč da rase od leta do leta in da družba po razmerno kratki dobi devetih let šteje že navdušeno armado 12.000 članov. To nas nadaja z veselo nado, da bomo s skupnim, vztrajnim delovanjem dosegli skupni plemeniti namen, da bomo slovenske otroke obranili zveste narodu, veri in domovini. Da je zanimanje za našo šolsko družbo od leta do

leta večje, priča nam sijajno nje letošnja glavna skupščina, ki se je vršila v Novem mestu ob ogromni udeležbi članov iz vseh krajev domovine slovenske dne 7. avgusta. Že dolgo pred 6. uro zjutraj začeli so se zbirati na južnem kolodvoru Ljubljanskem udeležniki iz bele Ljubljane ter oni, ki so bili prihiteli iz Gorenjske in Notranjske, iz kršnega Primorja in zelene Štajerske. Ob četrť na 7. uro odpeljal se je vlak z lepim številom izletnikov z južnega kolodvora; s prva prečila je gosta megla razgled na desno in levo, kmalu pa so prodrli solnčni žarki in ob krasnem vremenu vršila se je cela narodna slavnost. Mej potjo pridruževali so se člano vi iz raznih krajev ob progi dolenske železnice, s cerkva in hiš pa so nas, začevši v Šmariji, pozdravljale narodne zastave ter je ljudstvo skupščinarje prijazno vzprejemalo, strel topičev poviševal je slavnost vsprejema. Taki prijazni pozdravi priredili so se bili v Šmariji, na Grosupljem, v Višnji gori, Zatičini, Št. Vidu, pri g. Truhovića

LISTEK.

Ožgani Mišelj.

(Zapisal Selski.)

„Kam očka „Mišelj“, kam?“ dražili smo otroci starega, malo glubega, dolzega moža, z visoko zavihanim nosom.

Seveda, vsakikrat se nam ni obnesla, ker dedec je vedno nosil s seboj veliko, zakrivljeno palico, iz trdega brinjevega lesa.

Možiček je bil še iz one dobe, ko niso še naši očaki poznali žveplenk, marveč rabili so še „divji ogenj“, kojega so si s kresanjem sami napravljali, a kresila, gobo in kaménje jim je pa donašal stari samec, vaški Mihelj, ali, kakor smo mu splošno le „Mišelj“ rekali, tudi tržil je svoje dni možiček s kresilno gobo po širnem svetu, a poslednje dni njegovega življenja mu je nova ognjena iznajdba prouzročila popolnoma uničevalno konkurenco. Stari „Mišelj“ bil je pravi original preteklega petdesetletja v naši soseski.

Kakor odraslim, tako je tudi nam otrokom se časih izpozabila beseda „ožgani“, a takrat je še-le začel divjati stari „Mišelj“: zavihtel je brinjevko pod noge, da je iskre podajala! Takrat je bil pa res ogenj v strehi: vsi bosopeti paglavci zagnali smo kričeč za njim: „Mišelj, Mišelj!“ Tedaj je pa možiček vselej mirno kompeti odnesel.

Pri starokopitnežih bila je ta „koščena duša“ še precej spoštovana — kakor vremenski prerok. Kadar so v pratiki prišle ribe na dan, šel je na konec vasi povedat da bo dež, na drugi konec pa, da bo vreme: potemtakem jo je ta „hudimanov astronom“ vselej pogodil.

Na loterijo je zmiraj, tudi na starost, še rad stavil, čudili bi se bili vsi, ko bi bil kdaj kako stavo zamudil. Okrog postelje je imel vse v številkah popisano, vsak listek na cesti je prevrgel z nogo, misleč, da je kaka številka na njem, ki je že dobra za loterijo, za katero je bil čisto neumen. Pri vsi njegovi stavi ni nikoli niti „ambe“ zadel.

Kupčevaje po svetu, ni niti pokusil vina; prišedši domov, ga pa ni bilo mogoče izvleči iz krčme, dokler ni pognal po grlu poslednjega groša, ki ga je skupil za kre-

grajščini, v Veliki loki in posebno v Trebnjem, kjer je tamošnji notar g. E. Orožen na čelu deputacije bralnega društva z lepim govorom pozdravil izletnike. Uprav veličasten pa je bil vzprejem na kolodvoru Novomeškem. Ko se je vlak približal postaji, zaorili so burni živio-klici v izredno velikem številu na kolodvoru zbranega občinstva, mestna godba Novomeška pa je intonovala „Naprej zastava Slave!“ kar je izzvalo z nova dolgotrajne živio-klice in navdušeno odobravanje. Potem pozdravil je načelnik Novomeške podružnice g. K r a j e c s prisrčnimi besedami predsednika in glavni odbor družbe, ter došle članove sploh, župan g. P e r k o naglašal je v imenu mestne občine, da Novo mesto smatra za posebno odlikovanje, da se bo glavna skupščina tako odlične narodne družbe vršila letos v metropoli dolenjski. „Prišli ste kot brat k bratu, sestra k sestri“ — končal je govornik —; „vzprejmite v imenu mestnega prebivalstva srčen pozdrav! Dobro nam došli!“ V imenu narodnih društev in sicer Novomeške čitalnice, dolenjskega pevskega društva, „Sokola“ in katoliškega rokodelskega društva (z zastavo) pozdravil je došle g. notar dr. P o z n i k. Predsednik družbe g. Tomo Z u p a n zahvalil se je v krasnem govoru za prisrčni in zares veličasten vsprejem.

„Pridi Gorenje
Z mrzle planine,
Vabi Dolenje,
V gorke ravnine,
Mrzel je led,
Pridi se gret!“ . . .

tako prišli so skupščinarji v rodoljubno metropolo dolenjsko, tajati led narodne mlačnosti ter se unemati ob žarkem domoljubji dolenjskem. Zahvaljujoč se mestnemu županu, narodnim društvom in vsem, ki so izletnikom priredili tako prisrčen vsprejem, zaklical je govornik, naj Bog živi in ohrani prijazno Novo mesto in rodoljubno njega prebivalstvo. Govor bil je z burnimi živio-klici

vzprejet. Potem so se razvrstila društva in občinstvo ter odkorakali v mesto, dame in razni odličnjaki pa so se poslužili kočij, ki so mnogoštevilno bile na razpolago izletnikom. Mesto zaodelo se je bilo skoraj brez izjeme v narodne in cesarske zastave, na mnogih krajih pa so bili postavljeni mlaji.

Po kratkem zajutreku v raznih gostilnicah zbrali so se skupščinarji in drugo občinstvo ob polu 11. uri k sv. maši, tako da je bila lepa samostanska cerkev povsem polna. Pri maši pelo je izborna dolenjsko pevsko društvo. Ob polu 12. uri pa se je začela glavna skupščina v krasno nakičeni dvorani lepega „Narodnega doma“. Na odru, kjer so bili pripravljene sedeži za društvene funkcionarje, bila je podoba presvitlega cesarja, obdana z dekoracijami in raznimi cveticami in rastlinami, dvorana bila je do zadnjega kotička polna odličnega občinstva in z veseljem konstatujemo, da so se posebno dame udeležile zborovanja v izredno velikem številu, poleg posvetnega razumnštva bila je tudi duhovščina mnogobrojno zastopana. Kot vladni zastopnik bil je navzoč okrajni glavar gospod vitez V e s t e n e c k. Predsednik g. Tomo Z u p a n, z živahnimi živio-klici pozdravljen, otvoril je glavno skupščino pozdravljajoč prisrčno iz vseh krajev slovenske domovine mnogobrojno zbrane skupščinarje. Iz poročil društvenih funkcionarjev naj častiti člani povzamejo, kako je glavni odbor deloval v preteklem društvenem letu in je-li storil svojo dolžnost, vpoštevati pa naj se izvoli, da je posel ogromno narasel, tako da ga člani odboru poleg stanovskih svojih dolžnostij komaj zmagujejo; vsi pa opravljajo brezplačno težek posel, kateri jim naklada društveno delovanje. S posebno radostjo zatrjuje govornik, da vsi udje vodstva delujejo složno in jedino (živahni živio-klici in odobravanje), svest si vsak svoje važne naloge; tako ostanemo tudi v prihodnje (dobro-klici) vneti za vero, cesarja in domovino slovensko. Opetovani burni živio-klici pričali so, da je govornik vsem iz srca govoril.

silno gobo. Ko se ga je možek dovelj navlekel, gledal je tako „debelo“, — Bog mi grehe odpusti! — kakor svetega Marka pesek v dobravski podružni cerkvi svetega Petra.

V resnici, vino okrepeča starca, če ga zmerno pije, preveč pa vsacemu škoduje.

Še nikoli ni bilo toliko ljudi privrelo na „šagro“, v bližnjo velikožabeljsko vasico, kakor ono leto, ko je zadnjič tam prodajal kresilno gobo naš „Mišelj“, še na nobeni „šagri“ ni toliko grošev skupil, kakor ravno pri tej.

Pod noč je že ves pijan, koncem vasi v Podlipnikovi krčmi razsajal kresilni prodajalec — „Mišelj“, v jednomer je kričal: „še en bokal! še en bokal! ker

Vince je sladko

Teče prav gladko!“

Popolnoma pijan gre pozno v noč z izposojeno krčmarjevo svetilnico „Mišelj“ proti domu. Dež je curkoma lil ter gosta tema je tlačila zemljo, tako, da je „Mišelj“ le z veliko težavo nosil preobilo zavžito vino, naposled ga premaga vinska moč — in ubogi kresilni

prodajalec se zvrne ves pijan v neki obcestni jarek, svetilnica se mu zdrobi v roki, goreč petrolej se razlije ubogemu „Mišeljnu“ po obleki — in gotovo bi bil zgorel, če bi ga ne bili rešili trije prišli vozniki. Ker ni bilo daleč, so usmiljeni Samarijani spravili na dom pijanega „Mišlja“, kjer je čez dolgo potem okreval, da je zamogel polagoma hoditi. — Od tega časa so mu poredni sosedje v obče še „ožgani“ rekali.

Večkrat sem ga slišal, kako je molil in delal obete, — potem, ko je prebolel — da ne bo več popival, pa jedva je dobil kaj okroglega v roko — krenil jo je v gostilno. Nič ni možiceljna bolj ujezilo, kakor to, če mu je kdo v misel vzel vodo, tedaj je vselej — če je bil vinjen — začel peti:

„Naj vodo pije žaba v luži,

Ker si druž'ga ne zasluži.“ —

Varal se je možek! — Naposled je bila tudi njemu dobra voda, katere je še preveč popil, padši v neko lužo, vračajoč se po noči pijan iz krčme.

Društveni tajnik gospod A. Žlogar podal je društvenikom jasno sliko uspešnega društvenega delovanja. Družba s svojim delovanjem teži za tem, da se narodu slovenskemu dá in ohrani, kar mu pripada po božjih in naravnih zakonih. Življenjska moč družbe pa so podružnice, katerih štejejo sedaj 129 z blizu 12.000 članovi, mej temi 140 pokroviteljev, odnosno pokroviteljic. Dve leti je tega, da je poslalo vodstvo sv. Cirila in Metoda damam slovenskim okrožnico, vabeč jih, naj zasnujejo še več lastnih ženskih podružnic in naj kakor si bodi podpirajo našo šolsko družbo. Že pri lanski glavni skupščini v Sežani je vodstvo družbe hvaležno priznalo slovenskemu ženstvu palmo prvenstva, ker so ženske podružnice kar tekmovala v načinih, kako bi družbi več prispevkov doposlale ter tako kot zveste hčerke razveselile svojo mater. S hvaležnostjo priznava vodstvo, da je ženstvo slovensko tudi v pretečenem letu delovalo vztrajno ter kazalo svoje rodoljubje z navdušeno besedo, še bolj pa s požrtvovalnim dejanjem (burni dobroklici). Govornik je prepričan, da je sedaj, ko so tudi žene in dekleta slovenska stopile v vrsto narodnih bojevnikov, narodna zmaga gotova. Družba vzdržava sedaj najstarejši narodnih zavodov, šol in zabavišč, ter vzgaja tisoče slovenskih otrok po jedino pravih pedagoških načelih. V Velikovecu pričelo se bode spomladi z zgradbo prve slovenske šole na Koroškem, a nameravajo zabavišče v Mariboru otvorilo se bode menda še letos. Skoraj 14.000 knjig razposlala in razdelila je družba ob periferiji slovenski. Podpore dobila je družba od deželnega zastopa kranjskega tudi letos 1000 gld., od mestne občine Ljubljanske 500 gld., a čvrsto podporo našla je družba tudi v časnikih slovenskih, ki so za njo nabirali darove, za kar se jim, v prvi vrsti „Slovenskemu Narodu“, izreka topla zahvala. „Mi branimo le svoje — končal je gosp. tajnik svoje poročilo — in ne krademo tujih otrok. Borimo se za ideale ter ne zaslužimo preziranja naših nasprotnikov. Vkljub raznim oviram pa bomo vedno složno in skupno delovali v blagor vsega našega naroda!“ Poročilu tajnikovemu sledilo je frenetično odobravanje in srčna ovacija zaslužnemu tajniku. Poročilo vzelo se je z burnimi živio-klici na znanje, umrlim društvenim članom, posebno pa odlični domoljubkinji gospe Mariji Murnikovi in kanoniku Kosarju, pa je skupščina s slava-klici izkazala svojo počast.

Ker je društveni blagajnik g. dr. Vošnjak iz rodbinskih obzirov bil zadržan, udeležiti se skupščine, poročal je odbornik gospod Anton Koblar o družbinah računih za 8. društveno leto. Dohodkov je bilo 17.859 gld. 37 kr., troškov pa 16.324 gld. 30 kr. in sicer: za družbine šolske zavode v Trstu in okolici 6616 gld. 66 kr., za družbine šolske zavode v Gorici in okolici 3300 gld., za šolski vrtec v Celji 320 gld., za narodno šolstvo na Koroškem 1463 gld. 79 kr., podpore podružnicam 656 gld. 97 kr., tisek družbinah knjig 252 gld. 95 kr., vezanje, razpošiljanje družbinah in drugih knjig 818 gld. 95 kr., za dijaške kuhinje 50 gld., nagrade pisateljem 50 gld., nakup molitvenih, učnih in zabavnih knjig 1095 gld. 98 kr., nakup stavbišča za šolo v Velikovecu

1250 gld. in razni troški 448 gld. 30 kr. Prebitka bilo je torej 1535 gld. 7 kr. ter iznaša sedaj društveno premoženje 16.232 gld. 6 kr. Nadzorništvo je društvene račune odobrilo, a skupščina je podelila blagajniku oprostilo. Gospod Koblar pridelal je svojemu poročilu nekoliko zanimivih opazek. Bodreč podružnice, naj ne opešajo v svojem trudoljubivem delovanju, konstatoval je poročevalec z zadoščenjem, da dohodki presegajo troške, a da se mej dohodki naše šolske družbe ne nahaja nobena marka in noben rubelj, vse je pošten slovensk denar (dobroklici), dočim je nemški „Schulverein“ za svoje svrhe iz rajha prejel 54.000 mark, od katerih se je 2000 mark odločilo za ponemčevanje slovenskih otrok v Velikovecu. Vender se nimamo bati nikogar, ako ostanemo složni. „Ne pustimo strankarstva v naše vrste in delajmo skupno za vero in narod slovenski. V tem znamenju bomo tudi zmagali!“ Skupščina pritrjevala je govorniku z burnimi, naudušenimi živio- in dobroklici.

Blagajnikovemu poročilu sledile so volitve in sicer volitev jedne tretjine odbornikov in volitev nadzorništva in razsodništva. Po pravilih izstopili so iz odbora naslednji gospodje: Matej Močnik, cesarski svetnik Ivan Murnik, dr. Josip Vošnjak in Andrej Zamejic. Po nasvetu deželnega poslanca isterskega g. Jenka iz Podgrada bili so vsi dosedanji odborniki per acclamationem zopet izvoljeni, istotako člani nadzorništva in razsodništva.

S tem bil je dnevni red skupščine končan. K besedi oglasil se je še gospod Bremic iz Trsta, ki je v svojem govoru naglašal, da je Trst važna slovanska postojanka ob Adriji, katero treba braniti z vsemi močmi. V tej borbi obračati nam je posebno pozornost slovenskemu šolstvu, naročito delovanju šolske naše družbe sv. Cirila in Metoda. Žal, da lokal za slovensko zavetišče na Greti ni srečno izbran in da vsled tega laško šolsko društvo dela veliko konkurencu našem zavodu. Govornik vsled tega predlaga, naj bi družba za ta zavod preskrbela primernejši lokal. Ker predlog g. Bremica odboru ni bil pravočasno zglašen, ni se moglo o njem v glavni skupščini razpravljati in sklepati, predsednik gospod Tomo Zupan pa je izjavil, da se bode vodstvo o tej zadevi posvetovalo ter potrebno ukrenilo, da se omenjeni nedostatek odstrani.

Konečno omenil je predsednik g. Tomo Zupan grozno nesrečo, ki se je pripetila v cesarski rodbini ter predlagal, naj bi se podala deputacija treh članov vodstva k gospodu okrajnemu glavarju s prošnjo, naj v imenu skupščine sporoči na najvišje mesto izraz iskrenega sožalja, ob jednem pa tudi izraz udanosti in zvestobe nasproti presvitlemu cesarju. Zahvalivši se še jedenkrat za prisrčen vsprejem skupščinarjev v Novem mestu, ter za obilno udeležbo članov od vseh krajev, koder se sliši slovenska govornica, zaključil je gospod prvomestnik deveto redno veliko skupščino.

Skupščini sledil je skupen obed pri Tučku, izlet na kmetijsko šolo na Grmu in zvečer koncert na Brunnerjevem vrtu.

Okolu polu dveh zbrali so se skupščinarji na vrtu Tučkove gostilne k skupnemu obedu, katerega se je ude-

ležilo čez 250 oseb. Žal, da je bil vrt premajhen za veliko množico gostov in so vsled tega ostali skupščinarji morali oditi v druge gostilne. Tučkov vrt bil je tem svečanim povodom ukusno dekoriran ter je bil prirejen oder za mestno godbo, ki je pri obedu prav marljivo in v občno zadovoljnost koncertovala.

Ko so se gostje nekoliko okrepčali, spregovoril je prvomestnik družbe gospod Tomo Zupan. Skoro nekako opravičena, rekel je govornik, dozdevala se je marsikateremu domoljubu bojazen, da dobro dolenjsko ljudstvo ostane v zatišji; toda ta bojazen bila je, hvala Bogu, neopravičena, pred kratkim zdrčala je po teh lepih pokrajinah železnica, ki bode gotovo pospeševala blagostanje dolenjske strani. In to je veledušni dar Njega Veličanstva cesarja, ki do vseh narodov v širni državi goji jednako ljubezen ter se je milostivo ozrl tudi na prijazno Dolenjsko. Prvomestnik napije presvitlemu cesarju, kliče mu trikrat: „Slava!“ Zbrani gostje zaklicali so trikrat navdušeno „Slava“ presvitlemu cesarju, ob bregu Krke zagrmeli so topiči, godba pa je svirala cesarsko himno, katero so navzoči stoje poslušali.

Župan Novomeški gospod Perko izrazil je svojo radost, da so se člani prekornostne naše šolske družbe k glavni skupščini zbrali letos v Novem mestu ter jih v imenu mestne občine pristrčno pozdravlja. Družba, v kateri so zbrani vsi stanovi in v kateri na radost vsakega pravega domoljuba vlada najlepša sloga, je neizmerne važnosti za Slovenstvo; ona je deci naši, kateri posebno ob periferijah preti nevarnost potujčenja, skrbna mati, ki jim varuje vero in narodnost slovensko. Kakor doslej, delajmo složno tudi odsihdob (dobro-klici). Govornik napije družbi sv. Cirila in Metoda, želeč, naj se tudi v prihodnje čvrsto razvija. Bog jo živi! Gromoviti živio-klici pričali so, da je govornik navzočim iz srca govoril.

V lepem hrvatskem govoru slikal je kot tretji govornik gospod pl. Sladović, lekarnar v Novem mestu, narodne naše težnje. Mali narod smo Slovenci, ali veljava narodov ne sme se meriti po veličini, nego po značaju; narod slovenski je dober in blag, žal, da se ne more razvijati tako, kakor bi zaslužil, ker se mu je še boriti za naravne svoje pravice, za jezik svoj. „Malo nas je al' smo ljudi!“ poje hrvatski pesnik Kukuljević; res, narod naš je malen, ali pokažimo, da smo ljudje, da smo možje, kedar je braniti narod in njega pravice. Tužni Korotan je krvaveča rana na narodnem telesu, to rano treba je ozdraviti, radikalno ozdraviti; to je sveta naša zadača, katere zanemariti ne moremo in ne smemo. Vsaka popustljivost bila bi osodepolna. Govornik končno v imenu narodnega meščanstva protestuje proti nazorom, izraženim v Novomeškem lokalnem listu glede slovenskih napisov v Ljubljani. Slovenec mora biti gospodar v svoji hiši! Govoru sledilo je burno odobravanje.

Meščan kranjski gospod Omerza izrekel je družbinemu odboru zahvalo za trudapolno njegovo delovanje. Burni živio-klici so pričali, da skupščinarji popolnem odobrujejo odborovo delovanje. Občno pozornost in navdušeno odobravanje vzbudil je govor gospoda prof. dr. Medveda iz Maribora. Govornik izroča najprej pozdrav

štajerskih Slovencev, ki mislijo in čutijo z vami (burni živio-klici). Dva zavoda imamo Slovenci, na katera smo posebno ponosni, družbo sv. Mohorja, kateri jedne ne premore nijeden narod v državi, in družbo sv. Cirila in Metoda, katera tako nadepolno procvita in katera, ako se bode tudi v prihodnje tako lepo razvijala, kakor doslej, bode imela v 25 letih vsaj 50.000 članov. To pa z veselo nado navdaja tudi izvenkranjske Slovence, katerim v podporo je v prvi vrsti namenjena naša šolska družba. Saj Slovenci na Kranjskem živite v raju (smeh) ter ste lahko zadovoljni; drugače pa je na Štajerskem in drugod po Slovenskem, ali zadovoljni smo tudi mi, ker vršimo našo dolžnost kot Slovenci. Po trdem boju mora biti zmaga naša, ker smo jedini (Klici: „živili štajerski Slovenci!“). Govornik dvigne čašo z navdušenim klicem: Procvitaj, rasti in delaj, slavna naša družba, delaj za vero, za dom, za cesarja!

Deželni poslanec gospod Luka Svetec izreka srčno zahvalo za prijazni vzprejem, v prvi vrsti narodnemu gospodu županu Novomeškemu, načelniku Novomeške podružnice gospodu Krajcu in vsem, ki so družbi priredili tako veličasten vzprejem. Gospod Ivan Hribar izraža svoje veselje, da so pri skupščini tako častno zastopani tudi bratje zunaj kronovine kranjske; prihiteli so v našo sredo bratje iz Koroške, ki bijejo hude boje za narodne svoje pravice, prišli so zastopniki iz kršnega Primorja, ki stoje kot skala na narodnem braniku, prišli so zavedni narodni bojevniki iz Štajerske in Istre; vsem tem napije govornik ter jim kliče iz srca: Bog vas živi! Gospod Pankracij Gregorec, kaplan iz Trbovelj, omenja lepih prvomestnikovih besed, naj bi tajali led narodne mlačnosti, pod katerim je zmrznilo že marsikatero slovensko srce. Širše so bile nekoč meje slovenske, ali ledu, ki brije od severa, umikali smo se, kliče našim bratom „morituri vos salutant!“ Hvala Bogu, danes položaj naš ni več tako obupen in radostnim srcem vam kličemo iz zelene Štajerske „resurrecturi vos salutant!“ — k narodnemu življenju se probujajoči vas pozdravljamo! (Burni živio-klici). Neomahljivo in vztrajno delati hočemo tudi v prihodnje, taliti hočemo led, ki nas še obdaja; per aspera ad astra. „Naprej zastava slave!“ (Burno odobravanje in gromoviti živio-klici.)

Poslanec gosp. prof. Šuklje naglašal je v svojem govoru, da slovenski narod, če tudi počasi, vendar stalno napreduje; dobro razmerje, v katerem smo zadnje desetletje živeli in deloma še živimo z merodajnimi faktorji, je temu brez dvojbe mnogo pripomoglo (klici: ali je to propaganda za koalicijo?). Da, koalicija je coklja na levičarskem vozu, da ne dirja tako, kakor si nasprotniki naši želé. Govornik skuša zagovarjati Dunajsko svojo politiko, ali brezuspešno, občinstvo ugovarja mu tako živahno, da pač ni moglo biti nikake dvojbe, da mesto ni bilo srečno izbrano za take politične ekspektoracije. Sinovi iste matere — končal je govornik — oddaljujemo se drug od drugega, in tembolj nas mora torej veseliti, da imamo vendar še jedno institucijo, kjer delujemo v slogi in jedinstvu (klici: brez koalicije), in to je družba sv. Cirila in Metoda, ktero nam Bog naj čvrsto in krepko delavno ohrani!

Nadalje nazdravljaj je gosp. dr. Poznik neumorno delavnemu družbinemu prvomestniku. Gosp. dr. Ivan Tavčar omenja, kako lep naroden praznik je vsakoletna glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda; to je prilika, katere se vsak Slovenec od srca lahko veseli. Govornik spominja se zaslug, katere si je narodno naše ženstvo steklo za razvoj naše šolske družbe, spominja se pa tudi drugega zaslužnega faktorja — naše duhovščine, ki zavzema v družbinem vodstvu odlično mesto. Prišli smo v metropolo dolensko, v mesto, ki ima le slovenske napise, a uleležilo se je skupščine toliko duhovščine, kakor še nikoli. In današnji dan nam je dokaz, da prav lahko izhajata duhovnik in posvetnjak, treba je le na obeh straneh nekoliko dobre volje. Govornik končno mej burnimi živio-klici napije narodni duhovščini.

Gospod A. Gabršček, urednik „Soče“ v Gorici, risal je v obširnem govoru težke narodne borbe primorskih Slovencev, kateri imajo tako čvrsto oporo v družbi sv. Cirila in Metoda. Govornik spominja se zasnovatelja te prekristne družbe, župnika Vrhovnika, in vse one odlične duhovščine, katera to družbo tako krepko podpira. Gospod prof. dr. Marinko, zahvaljujoč se dr. Tavčarju

za njegovo napitnico slovenski duhovščini, izraža željo, naj bi današnja lepa sloga ostala neskaljena tudi v prihodnje. Politiko, ki nas razdvaja, pustimo na stran, a v družbi sv. Cirila in Metoda naj bi vladala vselej danes očitovana čuvstva jedinstva in sloge!

Konečno zahvali se gospod prvomestnik Tomo Zupan vsem, ki so pripomogli, da se je slavnost tako sijajno zvršila, ter povabi navzočne k izletu na deželno kmetijsko šolo na Grmu. Večina skupščinarjev podala se je na Grm, kjer so si pod prijaznim vodstvom gospoda ravnatelja Dolenca in učiteljev tamošnjega zavoda ogledali krasno ležeče poslopje ter razne naprave in nasade, drugi pa so se razkropili po mestu in okolici. Zvečer zbrali so se gostje pri koncertu na Brunnerjevem vrtu in le prehitro prišla je ura odhoda. Ob 9. uri odpeljal je posebni vlak večino skupščinarjev, katerim ostane lepa narodna slavnost v trajnem prijetnem spominu.

Konečno bodi še omenjeno, da je došlo skupščini blizu sto brzobjavnih pozdravov od vseh krajev slovenske domovine in da so ji sporočili svoje pozdrave tudi slovanski bratje na Češkem.

Politični pregled.

Poleti miruje povsod politika; tako tudi pri nas. Posebno važnega se ni zadnji čas nič zgodilo. Najbolj zanimivo je še to, kar se čuje iz Česke. Takoimenovana mladočeška stranka je sklicala na dan 28. septembra shod zaupnih mož. Stranka hoče namreč nekoliko premeniti način dosedanjega svojega postopanja, a vsi njeni pristaši niso s tem zadovoljni. Vse kaže, da se utegne mladočeška stranka razcepiti. Zmernejši del se bo morda združil s Staročehi, radikalci pa se bodo ustanovili kot posebna stranka. — **Gališki Poljaki** so priredili v Lvovu deželno razstavo. Obiskujejo jo Nemci in Madjari in s temi se bratijo Poljaki, zajedno pa tožijo, da ni na razstavo ne Slovencev ne Čehov. Kdo pa pojde poveličevati Poljake, podpirajoče Nemce in Madjare zoper ostale slovanske narode! — V **Srbiji** je zopet nastala ministerska kriza. Dva ministra sta odstopila. Kralj bi na njiju mesti rad posadil dva nepristranska moža, pa ju ne more dobiti.

— **Bolgarska** je te dni praznovala obletnico Koburžanovega vladanja. Koburžan je pri tej priliki pomilostil skoro vse zaradi političnih činov obsojene Bolgare. Narodovo gibanje za porazumljenje z Rusijo rase čedalje bolj in se ne dá več utesniti. Če bi se mu Koburžan preveč ustavljal, bi morda moral še svoja kopita pobrati. — **Italijanska** se nahaja v groznilih stiskah. Obsedno stanje na otoku Siciliji, kjer je bil začetkom leta krvav punt, se je sicer odpravilo, splošna bēda pa je ostala. Vlada je sicer obljubila, da kaj storí, a storila ni ničesar. Pač, pripravlja se, naložiti sestradanemu narodu novih davkov. — Na **Francoskem** se bori vlada z anarhisti, pa nič kaj prav srečno. Morilca predsednika Karnota, Italijana Kazerija so v četrtek obglavili. — Vojni med **Kitajsko** in **Japonsko** še vedno ni konca, a vse kaže, da mislijo evropske velesile med njima posredovati, da bi ta vojna ne prouzročila mednarodnih homatij.

Dopisi.

Iz Škofjeoke, 6. avgusta. [Izv. dop.] (Otvoritev električne razsvetljave.) Minola nedelja je bila velepomemben dan za naše prijazno mestece, kajti zabeležiti nam je bilo ta dan napredek, gledé katerega je naša staroslavna Škofjaloka pot pokazala celi kranjski deželi. Naše mesto je v celi slovenski domovini prvo, ki je električno razsvetljeno. Zgodovina tega napredka je — na kratko ponovljena — ta-le: Naš rojak in someščan

g. Alojzij Krenner, lastnik največje tovarne za sukno na Kranjskem je sklenil pričetkom tekočega leta upeljati v svojo tovarno električno luč, ter tako vnovič primerno izkoristiti precejšno vodno moč, ki mu je na razpolago. A tudi pri tej priliki g. Krenner ni pustil iz očíj blagorja svojega rojstnega mesta, za katero ima v resnici vsikdar odprto roko in srce, akoravno ni našega narodnega mišljenja. A on še ni skušal usiljevati svojih političnih nazorov

narodnim someščanom, niti uplivati v tem oziru na svoje številne delavce — zategadelj ga pa tudi vsi spoštujemo. Ta naš rojak stavlja torej pri označeni priliki mestnemu zastopu plemenito ponudbo, da na svoje stroške uvede po celem mestu električno luč, za katero mu bo mesto skozi 30 let plačevalo toliko, kolikor stane sedaj petrolejska razsvetljava, po preteku 30 let pa preide naprava brez vsake druge odškodnine v last mestne občine! Razume se ob sebi, da je naš mestni zastop z veseljem in hvaležno sprejel toli ugodno ponudbo, a tudi zasebnikom stavlja je g. Krenner za instalacijo in vzdrževanje tako nesebične pogoje, da je upeljana danes nova luč malone po vseh javnih prostorih, v mnogih delavnicah in celo v prostorih c. kr. okrajnega sodišča ter uršulinskega samostana — skupaj nad 400 svetilk s svetilno močjo od 10—32 sveč. — Mestni zastop je pri tej priliki izročil g. Krennerju tudi diplomu častnega meščanstva — in prav je bilo tako! V par mesecih je bilo delo dovršeno in v nedeljo smo slovesno in sijajno praznovali otvoritev električne razsvetljave. V to svrhu stopil je mestni zastop v dogovor z našim delavnim ognjegasnim društvom in določil se je primeren program, kateri se je v nedeljo, v kolikor je bilo to mogoče, gledé na nepričakovano ogromno udeležbo Ljubljane in gorenjske strani, prav lepo izvršil. Ker sta bili namreč za ta dan napovedani v Postojini in na Bledu veliki slavnosti, bali smo se, da za nas ne bo preveč preostalo in tako smo bili pripravljene k večjemu na kakih 400 vnanjih gostov. Prišlo pa jih je trikrat toliko. Že opoldanski vlak pripeljal nam je iz Ljubljane skoro 300 gostov, katerim se je skoro pridružilo še veliko število gostov iz sosednjega Kranja in drugih gorenjskih krajev. Ognjegasna društva iz Ljubljane, Šiške, Št. Vida, Kranja bila so v prvi vrsti domačemu društvu na čast zastopana po številnih, navdušeno sprejetih deputacijah. Celo mesto pa je bilo lepo okičeno s cesarskimi in narodnimi zastavami in ob uhodih v mesto postavili smo bili tri čedne slavoloke. Ob 3. uri pričel se je na „Štemarjih“ vojaški koncert in že tačas prenapolnjeni slavnostni prostor jel nam je vzbujati skrb, kaj bo zvečer! Po končanem koncertu vršila se je na glavnem trgu javna tombola, po tomboli pa se je pričela stoprav slavnost otvoritve. Pred starodavni spomenik s kipom N. S. D. Marije, stoječ stedi glavnega trga in za to priliko ukusno okrašen z zelenjem in 40 raznobojnimi električnimi svetilkami, stopil je ob 1/2 8. uri mestni župnik g. Tomažič ter je jel blagoslavljati novo luč. In gotovo ne pretiravam, ako trdim, da je bilo ta trenutek zbranih na našem mestnem trgu nad 2000 ljudij, glava pri glavi, kajti samo popoldanski Ljubljanski vlak pripeljal nam je bil blizu 400 novih gostov. Mej navzočnimi opazili smo zlasti tudi g. deželnega glavarja Detelo, našega deželnega poslanca g. dra. Tavčarja z gospo soprogo g. okrajnega glavarja, domačina g. kanonika Sušnika itd. — Po cerkvenem blagoslovu naglašal je g. župnik v svojem nagovoru važnost

in pomen nove luči in v tistem trenutku zablestele so električne luči na znamenji. Žal, da niso hkrati, temveč stoprav pozneje zasvetile tudi električne svetilke po celem mestu oz. glavnem trgu, kajti tedaj bi bil napravil ta pomembni trenutek izvestno še veliko globljeji utis na gledalce. — Ko je g. župnik, omenivši tudi s hvaležnimi besedami zaslug g. Krennerja za novo luč, končal svoj govor in ko so zapeli cerkveni pevci primerno pesem, zaorili so iz tisočerih grl novi razsvetljavi na čast urnebesni živio-klici, ognjegasci, noseči ukusne lampijone, stopili so v vrste in z vojaško godbo na čelu korakali so v spremstvu nepregledne množice po mestu. — Končala se je potem slavnost s zopetnim koncertom in plesom na Štemarjih, a velik del gostov moral se je zaradi pomanjkanja prostora razdeliti po drugih gostilnah, kjer je povsod vladala živahna veselost, dokler nam ponočna vlaka nista odpeljala milih in dragih gostov. — Tako se je torej završil ta za nas toli pomembni dan. — Naj bi prinesla nova luč Škofjeločanom v resnici novo dobo vsestranskega napredovanja in povzdige blagostanja, novo dobo jedinstva in sloge. Naj bi zmagon sno prodrla zlasti tudi v vse tiste kraje, kjer kraljuje dosihdob še tema zmote razpora in nesloge.

Iz Dobrave pri Kropi 10. augusta. [Izv. dop.] (Ogenj.) Dne 26. julija t. l. pred nočjo je naredil požar posestnika Luke Avsenika velik strah na Zgornji Dobravi. Petletni otrok je zapalil z nesrečnimi žveplenkami kozolec, ki je takoj oddal ogenj bližnjemu gospodarskemu posloplju. Ker je bilo vse suho, streha krita s slamo, je bila v naglici hiša in skedenj v svitu. Prihitela je pravočasno pod poveljništvom g. J. Jalena ne še dolgo ustanovljena požarna bramba iz Kroke, katera ima častno zaslug, da je rešila ostalo precej veliko vas, ker se je hvalevredno obnašala v „ognjeni skušnji“. Nje moštvo, obstoječe iz velikega števila domačih rokodelcev-kovačev, je hitro razmetalo ogorelo tramovje. Videti je bilo, da se hrabri kovači nič ne bojé ognja. Huda bi pela, ko bi se plamen prijel sosednih hiš, ker se je porabila vsa voda, tako, da slavna Radovljiška požarna bramba, ki je tudi urno bila na mestu, že ni mogla dosti delovati brez vode. Slavni c. kr. žandarmeriji iz Kroke in Radovljice pa zahvaljujemo vzgledno postopanje pri varstvu reda krog gorečega prostora. Koristno bi bilo v vaseh, kjer ni vode, napraviti primerno jamo, v katero bi se nabirala voda (reservoir), kakoršne so podobne vaške luže v nekaterih Dolenjskih vaseh. Zgorelo je pogorelcu skoro vse, otel je samo živino in sobno opravo. Zavarovan ni bil, a dobri sosedje so mu pomagali že toliko, da pričinja delo z novo stavbo. Pokazalo se je, kako varuje sadno drevje nadaljnemu razširjanju požara. Dobravci, imajoči mnogo sadnega drevja, so v tem oziru vzgledni migljaj drugim občinam, ki naj pridno sadé ovočje za svoja poslopja. Pazljivo pa čuvajte stariši početje brezskrbnih otrok, ter zavarujte svoje imetje. F. F. L.

Slovenske in slovanske vesti.

(Važno imenovanje) Višji državni pravdnik v Trstu gosp. Mihael Urbančič je imenovan za predsednika deželnega sodišča Tržaškega. Gosp. Urbančič je slovenskega jezika popolnoma zmožen in zato smemo s tem imenovanjem biti zadovoljni.

(Potrjen deželni zakon.) Cesar je potrdil načrt zakona glede preložitve deželne ceste Radna-Mokronog-Velika Loka, kakor ga je sklenil deželni zbor kranjski.

(Gimnazija v Idriji.) Občinski svet Idrijski je sklenil, delovati na to, da se v Idriji ustanovi nižja gimnazija ter je volil poseben odsek sedmih članov, ki ima to vprašanje pretresati in nasvetovati primerne korake v dosego tega smotra. Umeje se samo ob sebi, da bomo to prizadevanje občinskega sveta Idrijskega kar najbolj mogoče podpirali.

(Kranjska gimnazija.) S prihodnjim šolskim letom se otvorita prva dva razreda obnovljene Kranjske gimnazije. Začasno vodstvo prevzame profesor na Ljubljanski nižji gimnaziji gosp. Fran Hubad, učitelja pa bodeta gospod prof. Fr. Novak iz Novega Mesta in jeden suplent.

(Ustanovna slavnost „Sokola“) in petindvajsetletnica čitalnice v Postojini dne 5. avg. t. l. izvršila se je ob velikanski udeležbi sijajno. Slavnosti se niso udeležili samo Slovenci, ampak zastopana sta bila na nji častno tudi češki in hrvatski narod. Slavnost ni bila torej samo slovenska, temveč slovanska. V Postojino vozila sta ta dan dva posebna vlaka, jeden iz Celja, drugi iz Trsta. Prvi dovel je k slavnosti vrle rodoljube iz Štajarske, drage brate iz Zagreba in domoljube iz Ljubljane, Gorenjske in Dolenjske, drugi pa vztrajne narodne bojevnike iz Trsta in okolice ter Krasa in hrvatske rodoljube iz Reke. Oba vlaka dospela sta po kratkem presledku po deveti uri na postojinski kolodvor, kjer je po izstopu vseh izletnikov nastala prava gnječja. Od nebrojne množice Postojinčanov doneli so krepki pozdravi došlecem, ki so srčno odzdravljali. V Postojini sami služila se je še pred dohodom obeh vlakov ob 8. uri slovesna sv. maša, kateri so prisustvovali čitalnica, „Sokol“ in gasilno društvo Postojinsko. Po sv. maši so pripele narodne dame Postojinske na čitalnično zastavo krasen trak. Po tem slovesnem činu odkorakala so vsa tri društva s Postojinsko godbo na čelu na kolodvor, da sprejmo s posebnima vlakoma došle goste. Po prisrčnem pozdravu teh in po kratkem odmoru razvrstil se je na to sprevod, ki se je jel pomikati proti trgu. Pri sprevodu so svirale tri godbe, Postojinska ter godbi Zagorskega in Prvaškega Sokola. Na čelu za Postojinsko godbo korakali so češki (16 članov) in hrvatski (40 članov) Sokoli, katere je občinstvo posebno burno pozdravljalo. Sledili so na to vsi slovenski Sokoli: celjski, goriški, ljubljanski, moziški, novomeški, prvaški, tržaški, zagorski in postojinski, vseh čez 200. Po deputaciji ali korporativno z zastavo ali brez te zastopane so bile nadalje čitalnice iz Ljubljane, Spod. Šiške, Trsta, Gorice, Št. Petra, Celja, Novega Mesta, Podrage, Il. Bistrice in Trnova, Starega Trga, Reke,

Trsata, Sežane, Mozirja itd., več bližnjih gasilnih društev, tržaško delavsko podporno društvo, primorsko planinsko društvo, akademični društvi Slovenija in Triglav, klub slov. biciklistov Ljubljana, tržaški biciklisti in drugi. Lep prizor je bil videti ta veličastni sprevod, kojega so tvorile še slikoviteje vrle slovenske krasotice v narodnih nošah iz Notranjske, ki so korakale v sredini sprevoda. V vsem bilo je 14 zastav. Koder se je sprevod pomikal, povsod doneli so mu nasproti burni pozdravi. Došel v lično ozaljšan in odičen trg postojinski, se je sprevod ustavil pred županovim domom in se na to razšel. Po kratkem odmoru je bil na to pohod sloveče postojinske jame, ki je bila na čast gostom lepo razsvetljena. Divni podzemeljski krasoti čudili so se posebni oni, ki so jama prvokrat videli. Ob 2. uri je bil fino pripravljen banket pri županu g. Miroslavu Vičiču, katerega se je udeležilo nad 200 osob. Prvi je napil starosta postojinskega Sokola g. dr. Treo Čehom in Hrvatom. V imenu postojinske čitalnice je pozdravil goste predsednik g. Ant. Ditrih. V imenu češkega Sokola se zahvali načelnik praškega Sokola g. Vaniček in v imenu Hrvatov gosp. dr. Lazar Car. Govorili so še gg.: dr. Vrečko iz Celja, ki je nazdravil jedinstvi in slogi, ki naj vlada mej kranjskimi Slovenci, gosp. Akačić, zastopnik čitalnice iz Reke, dr. Pretner iz Trsta in drugi. Brzobjavnih pozdravov iz Češke, Hrvatske, Slovenske došlo je 60. Velikanska ljudska veselica, ki se je na to vršila, bila je z ozirom na telovadbo, koja so izvrševali Sokoli, posebno zanimiva. Občno občudovanje in pohvalo žéli so češki Sokoli s svojimi zares težkimi, a dovršenimi in elegantnimi nastopi. Odlikovali so se tudi drugi Sokoli posebno ljubljanski. Proste vaje, katere je izvajalo kakih 150 Sokolov vseh društev, so napravile dober vtis. Živahna zabava minula je le prekmalu in posebna vlaka ob 9. uri, jeden proti Ljubljani, drugi proti Trstu odvela sta iz Postojine večino gostov. Vsakemu udeležencu ostane pa v lepem spominu ta krasni dan, katerega je prebil v Postojini in vrli Postojinčani smejo ponosni biti na toli lepo završeno velikansko slavnost.

(Posl. Šuklje pred svojimi volilci.) Zastopnik dolenskih mest, državni in deželni poslanec Šuklje, je začetkom tega meseca sklical v Metliki in v Črnomlju volilna shoda, na katerih je poročal o svojem delovanju. Ker je volilcem obljubil belokranjsko železnico, so mu izrekli zaupanje, dasi z njegovim delovanjem niso nič kaj zadovoljni.

(Nove posojilnice) so se ustanovile v Idriji, v Litiji, v Ilirski Bistrici in v Podgradu.

(Uzorna trtnica v Draščah na Belokranjskem.) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo ustanovitev te trtnice, v katero svrho je deželni odbor dovolil 200 glđ.

(Novi pošti) dobé v Vetrinjah in v Kotmari vesi na Koroškem. — V Vetrinje se napelje bodoče leto tudi telegraf.

(Slovenska zmaga na Koroškem.) Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem je, z ozirom na vladajoče okolnosti, sklenilo, z vsemi silami podpirati konservativna kandidata za državnozborna mandata okrajev Št. Mohor in Št. Vid-Wolfsberg. V to svrhu je priredilo dva javna shoda v Melvičah in v Št. Štefanu ob Zili. Oba shoda sta bila jako dobro obiskana. Shod v Melvičah je skušal motiti učitelj Socher s svojimi privrženci. Mož je bil najbrž najet, a moral je pobrati kopita. Na shodu pri Sv. Štefanu se je Stebenski župan, ki je bil tam zastopnik okrajnega glavarja, nekam čudno obnašal in je še-le odnehal, ko mu je poslanec Einspieler pojasnil položaj in mu razložil, kake so njegove pravice in dolžnosti. Neposredni uspeh teh shodov je, da so bili v Štebnu in na Brdu voljeni slovenski volilni možje. Ker so tudi nemški konservativci zmagali v nekaterih občinah, bi — če se marljivo deluje — bilo morda mogoče, podreti nemška kandidata.

(Isterska vinarska zadruga v Pulji) je odprla zalogo svojih vin v Novem Mestu. S tem se nudi doljenjskim prijateljem isterskih vin prilika, da si morejo naročiti dobre kapljice s primeroma malimi stroški. Zadruga sama je porok za dobro in pošteno blago, kajti njene nameni, da bi s sleparsko spekulacijo spravljala ponarejena ali slaba vina mej svet. Prvotna nje svrha je velikega narodno-gospodarskega pomena. Postavila si je namreč nalogo, zboljšati vinarstvo po Istri in isterskega slovanskega kmeta postaviti na svoje noge ter ga osvoboditi pritiska italijanskih nasprotnikov. Že iz tega ozira želimo, da bi se vedno bolj širil njen delokrog in da najde mnogo podpornikov tudi mej Slovenci.

(Slovensko politično društvo za Štajersko) priredi tekom meseca avgusta in septembra še več javnih shodov, in sicer na Murskem polju, v Št. Petru pod Svetimi Gorami, v Slovenjem Gradcu in v Slovenski Bistrici.

(Volilni shod) skličeta poslanca dr. L. Gregorec in dr. Jurtela dne 2. septembra v Novi Štifti pri Ptuj.

Razne vesti.

(Poseben vlak.) Potniška pisarna E. Schmarada v Ljubljani priredi dne 25. avgusta t. l. posebni vlak iz Novega Mesta in Ribnice v Lesce—Bled in k Mariji Pomagaj pod jako ugodnimi pogoji. Vozni red in zelo znižane cene objavile se bodo v kratkem s posebnimi oznanimi.

(Strelnja) je udarila v sobo v Malem Gradcu na Hrvaškem. Poslopje je popolnoma razklalo na pet delov. Pri stanovanji učiteljice so se razletela vsa okna in strop se je udril. K sreči učiteljice ni bilo v sobi, sicer bi bila gotovo mrtva. V kuhinji je ravno večerjala. Ko je tresčilo, je pala učiteljica po tleh, ali drugače se ni nič poškodovala.

(Skladišče smodnika) se je razletelo iz neznanega razloga v Stavropolu. Deset grozno razmesarjenih ljudi so izvlekli izpod razvalin.

(Hajduki v Srbiji.) V Srbiji se roparji vedno množé. V Jagodini so trije bogati trgovci dobili od hajdukov pisma, v katerih se od njih zahteva veliko denarja, sicer jih pa bodo umorili. Od Petra Tavšanoviča zahtevajo roparji 6000 cekinov. Pred okrajnim sodiščem v Beogradu sta bila obsojena zaradi mnogih umorov roparja Milorad Jovanović in Jurij Čolić. Prvega bodo obesili, poslednji, ki je še le 19 let star, pa pride v dvajsetletno ječo.

(Uničenje roparske družalji.) Na Siciliji je še vedno dosti roparjev. Posebno je neki Marceini ropal s svojimi tovariši. Oblastva mu niso mogla do živnega. Nedavno so roparji, 12 po številu, napali majhno selo Cenario, ali tukaj so jo bili skupili. Posestniki, dobri strelci, so se postavili v bran. Pet roparjev so ustrelili, 1 ubili in 6 jih je pa ušlo.

Poučne stvari.

Kako meso pri sušenju braniti muham?

Znano je, kako so poletni čas muhe sitne, da skoro največ zavoljo njih ni mogoče mesa sušiti. Temu se lahko pomaga na ta način: Kadar meso soliš, pazi dobro, da že v tem času ne znese kakšna muha nanj jajec, iz katerih se kmalu izvleče črvi. Potem hrani meso v dobro zaprti posodi, in kadar meniš meso obesiti, stori to zvečer, kadar se že kadi. Če je zjutraj meso še vlažno, hrani je zopet na temnem prostoru in zvečer je zopet deni v dim. To ponavljaj tako dolgo, dokler meso ne izgubi zunanje vlažnosti in se potem ne primejo več mušja jajca.

Zakaj se klobase pokvarijo?

Mnogokrat se čuje tožba, da se mesene klobase ne suše lepo, temveč se usmradijo. Navaja se mnogo uzrokov,

ali resnični so pa ti le: 1. Meso se je premalo drobno zrezalo, zategadelj sol in druge dišave niso mogle vsakega koščeka popolnoma prevzeti. Premalo soljeno meso pa, kakor znano, začne gniti. 2. Meso se je s soljo in z dišavami premalo zmešalo in zgnetlo. V resnici se mora dobro soljeno meso pred delanjem klobas tako dolgo mešati in gnesti, dokler se ne čuti, kakor bi bilo gladko, če z roko potegneš po njem, to je, koščeki se ne smejo več otipati. 3. Lahko je pa tudi vzrok to, ker se z leseno iglo (špilo) v narejeno klobaso ni napravilo dosti lukenj, skozi katere se pri sušenju odteka mokrota in dohaja zrak. Dobro je tudi klobaso, kadar se dela, prav močno zadrgrniti, da se meso prav trdo stisne, kajti mehke klobase se najraje kvarijo.

Loterijske srečke.

Brno, dné 9. avgusta: 7, 9, 40, 64, 50.
 Dunaj, dné 11. avgusta: 66, 34, 4, 8, 39.
 Gradec, dné 11. avgusta: 82, 62, 54, 10, 75.
 Praga, dné 8. avgusta: 59, 7, 10, 25, 28.
 Trst, dné 4. avgusta: 81, 41, 18, 72, 26.
 Linc, dné 4. avgusta: 71, 27, 85, 26, 47.

Tržne cene v Ljubljani

dne 18. avgusta t.l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	10	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež, „	4	60	Suvo maslo, „	—	76
Ječmen, „	4	60	Jajce, jedno	—	2 ²
Oves, „	5	50	Mleko, liter	—	10
Ajda, „	6	50	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	5	—	Telečje	—	60
Koruza, „	6	—	Svinjsko	—	62
Kroupir, „	2	14	Koštrunovo	—	36
Leča, „	12	—	Pišanec	—	40
Grah, „	12	—	Golob	—	18
Fižol, „	8	—	Seno, 100 kilo	—	160
Maslo, kgr.	92	—	Slama, „	—	142
Mast, „	68	—	Drva trda, 4 metr.	—	640
Špeh frišen	58	—	„ mehka, 4 „	—	480

Fran Detter

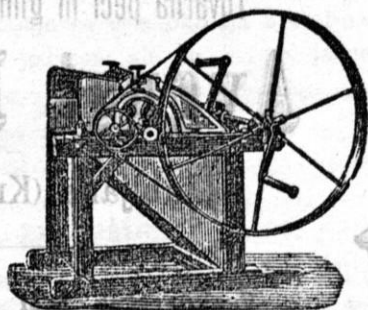
Ljubljana, Stari trg št. 1

priporoča svojo zalogo

kmetijskih in poljedelskih strojev

kakor: mlatilnice, vitle, slamo-
 reznice, stiskalnice itd.

P. n. naročniki smejo se zaupno name obrniti, ker imam že 20 let na tukajšnjem mestu svojo zalogo in je bil še vsak popolnoma zadovoljen, kdor je pri meni kaj kupoval. (693-4)

E. Schmarda

priporoča p. n. potujočemu občinstvu svojo
 oblastveno dovoljeno

potniško pisarno

s pravico za preskrbovanje navadnih, povratnih, naročniških in obhodnih vozni listov, za prirejanje zabavnih, romarskih in drugih posebnih vlakov, dalje za podajanje pojasnil potnikom za tu- in inozemstvo po železnici in po morju.

Pisarna je v Ljubljani
 Šelenburgove ulice št. 6.

Opomba: Ker se v zadnjem času prirejajo posebni vlaki tudi od nepoklicane in neopravičene strani, usojam si opozarjati slavno občinstvo, da sem storil proti tem posegom v mojo koncesijonirano obrt primerne korake pri pristojni kazenski oblasti. — Slavno občinstvo blagovoli naj se tedaj obračati v vseh v stroko potovalne pisarne spadajočih zadevah v svojem lastnem interesu jedino le do moje pisarne, ker na Kranjskem nima nihče drugi jednake koncesije. (20)

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

po najnižjih cenah pod najvgodnejšimi pogoji pošilja pod jamstvom in se poskuša.

IG. HELLER, DUNAJ
 3/4 Praterstrasse Nr. 48.
 Bogače ilustrirani 182 strani obojni cenik v slovenski in nemškem jeziku za nabiranje takoj sestoji. Preprodajali so listi.

(18-6)

Neobhodno potrebna za vsako gospodinjstvo je
Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava
 z ukusom bobove kave

Ta kava ima zase nedoseženo prednost, da se zamore odreči kvarnemu uživanju nemešane ali z surrogati mešane bobove kave in da je moč prirediti mnogo sladnejšo, poleg tega zdravejšo in tečnejšo kavo. — Nепrekošana kot primesek k navadni bobovi kavi. (38-18)

Priporoča se zlasti za gospé otroke in bolnike.

Osobito se je čuvati slabih posnemovanj.

Dobiva se povsod 1/2 kile po 25 kr.

V vsakej fari in krajni občini postavlja se razumna spoštovana in denarno zanesljiva oseba kot

zaupni mož

z dobrim postranskim zaslužkom. — Pismo naj se pozveduje pod „201.191“, Gradec, poste restante. (5—13)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (3—14)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujava prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezmam tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroča po pošti.

Ubald dl. Trnkócy

lekar zraven rotovža
v Ljubljani

priporoča:

Za želodec:

Marijncejske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skazenem želodcu. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 g'd. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta naštetá in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (14—7)

in
Visitnice
priporoča
kuverte s firmo
„Narodna Tiskarna“.

Odlikovan v Trstu 1892. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (2—15)

Okrasni pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigljava opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.